

כמה באמת מרוויח רפתן?

עמירם כהן 11.07.2011

מישהו באוצר שכח כנראה את חוק יסוד כבוד האדם וחופש העיסוק

רפתן בעל משק חלב ממוצע (60 חולבות) במגזר המושבי, מרוויח כ-8,300 שקל לחודש לפני מס. את התחשיב ניתן לעשות בכמה אופנים ובכולם מתקבלת אותה התוצאה. זהו שכרו של רפתן העובד במשקו 10-12 שעות ביממה. מעמיס חציר על עגלה, מפזר תערובת באבוסים, מפנה את הזבל מהחצרות, משיג במכון החליבה, מסיע למזריע המקצועי בהזרעת הפרות ומסייע לוותר. וזו רק ההתחלה. תמצא אותו ברפת שלו גם בשבת וגם בחג, כי חייבים לחלוב את הפרות. רפת היא לא מפעל שמורידים בו את השאלטר והולכים הביתה.

משרד האוצר אינו טוען שיש לקצץ את השכר לרפתן. הוא אומר שצריך לקצץ ב"מחיר המטרה" העומד כיום על 2.15 שקלים לליטר חלב גולמי. אלא מה, המרכיב היחיד שניתן לקצץ בו הוא הרווח לרפתן

הרווח לרפתן הוא אחד המרכיבים בתמורה ("מחיר מטרה") שמשלמת המחלבה ליצרני החלב מרכישת חלב גולמי. האוצר, בהתנגדות לא ממש נחרצת של שר התמ"ת, מבקש לקצץ לרפתנים מהרווח "הענק" הזה, כדי לשתף אותם במאמץ הלאומי להוזלת מחירי מוצרי החלב לצרכן.

משרד האוצר אינו טוען שיש לקצץ את השכר לרפתן. הוא אומר שצריך לקצץ ב"מחיר המטרה" העומד כיום על 2.15 שקלים לליטר חלב גולמי. אלא מה, המרכיב היחיד שניתן לקצץ בו הוא הרווח לרפתן.

כל המרכיבים האחרים במחיר המטרה הם קשיחים ולא ניתן לגעת בהם. אם נקצץ במזון לפרות המהווה 56% ממחיר המטרה, תנובת החלב תרד ולמחלבות יגיע פחות חלב, בשוק יתהווה מחסור ולמחלבות ולרשתות השיווק תהייה סיבה טובה לייקר מחדש את גביע הקוטג' ל-7.5 שקלים.

אלא שיש גם סיבה עקרונית ולא פחות חשובה מדוע לא ניתן לפגוע במחיר המטרה, שמהווה מרכיב מרכזי בהסכם למכירת השליטה בתנובה לאיפקס. מדובר בנספח שעליו חתמו הרפתנים ותנובה, לפיו הרפתנים, כספק החלב ותנובה כמחלבה הגדולה בישראל, שאז כמו היום היא מונופול ברכישת חלב גולמי, לפיו מתחייבת תנובה

לשלם לרפתנים את מחיר המטרה לפי מנגנוני החישוב הקיימים במועד חתימת ההסכם.

עוד נכתב בהסכם שתוקפו ל-15 שנה כי תנובה תשמור על תנאי התשלום ליצרנים, כל עוד לא אירע שינוי לרעה בתנאי הסחר של התשלובת. ככול הידוע, לא חל שינוי לרעה מאז חתימת ההסכם (28.2.2008) אלא ההפך המוחלט.

רווחיה של תנובה גדלו בשיעור דרמטי ושוויה הוכפל ויותר מכך והוא מוסיף לעלות. ההסכם הזה, למי שמעלה ספק, אושר כדין על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים. אכן, לידעת האוצר, מדובר בהסכם מסחרי מרצון בין קונה למוכר, שאושר כחוק והוא חקוק בסלע.

זה ולא רק זה; מנגנוני החישוב הקיימים לנוסחת מחיר המטרה עוגנו ל-8 שנים בחוק החלב שנחקק לפני ארבעה חודשים ולא ניתן לשנותם, אלא בחקיקה בלבד. קשה לראות את האוצר בא פוגע בחוק הזה, שנחקק לפני חודשים ספורים והוא היה צד בו.

אותו משרד אוצר, שלא רק אפשר, אלא עשה הכול כדי להסיר את הפיקוח ממחיר הקוטג' והגבינות הרכות האחרות ובכך פתח לרווחה את כל הדלתות בפני המחלבות ורשתות השיווק לפתוח בחגיגת מחירים מטורפת בעוד שהרפתנים, הכבולים לנוסחת מחיר המטרה, להסכם עם תנובה ולחוק החלב, לא הרוויחו אגורה אחת מהחגיגה הנפלאה הזאת.

לא רק זאת - האוצר, בגיבוי אביר השוק החופשי בנימין נתניהו, האיש המייצג את המילטון פרידמניזם הטהור, מתכוון לפגוע בהסכם למכירת תנובה, שנחתם מרצון חופשי בין מוכר לקונה באישור הרגולטור. היעלה מישהו זאת על הדעת?

רק הכוונה הזאת העלתה באופן משמעותי את הסעיף למאות רפתנים, שהביטו בעיניים כלות איך תנובה חוגגת כל הדרך מהמחלבה לשופרסל ולמגה, והרשתות חוגגת כל הדרך לארנקו של הצרכן ורק הם בחוץ.

אם רק ינסו לפגוע במחיר המטרה, יעופו תביעות מפה ועד בית המשפט העליון בירושלים אומרים הרפתנים ומתכוונים לכל מלה. האם מישהו באוצר שכח את חוק יסוד כבוד האדם וחופש העיסוק? האם אין גבול לחוצפה, כבר אמרנו? ■